

Motion till riksdagen 2018/19:2858

av Solveig Zander och Eskil Erlandsson (båda C)

Avkriminalisering av försent inlämnade årsredovisningar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda avkriminalisering av för sent inlämnade årsredovisningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett nytt system för förseningsavgifter i förhållande till omsättning och förseningens längd och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Högsta domstolens dom från 2004 (NJA 2004 s.618) innebär att underlåtenhet att inom föreskriven tid upprätta årsredovisning i ett aktiebolag utgör bokföringsbrott. Brottet bedömdes vara av normalgraden vilket innebar en straffpåföljd med maximalt 2 års fängelse. Som jämförelse ger vållande till annans död en straffpåföljd med maximalt 2 års fängelse. Att inlämna en årsredovisning sent kan alltså straffrättsligt likställas med vållande till annans död.

Till följd av den kritik som har riktats mot Högsta domstolens avgörande från 2004, har en något mildare syn införts på bokföringsbrott som innebär att årsredovisning eller bokslut upprättas för sent. Enligt regeringens slutbetänkande, SOU 2009:46, föreslog utredningen att brottsbalkens bestämmelse om bokföringsbrott skulle ändras. Det innebar att det inte skulle medföra straffansvar enbart för omständigheten att en årsredovisning, eller ett bokslut, inte hade upprättats.

Den lagändring som trädde i kraft 1 juni 2013 innebär att ringa brott endast får åtalas av åklagare om det är av särskilda skäl påkallat från allmän synpunkt. Det innebär att om åtal väcks så är det fortfarande Högsta domstolens praxis från 2004 som gäller. Det betyder att enbart underlåtenhet att inom föreskriven tid upprätta årsredovisning, i ett aktiebolag, utgör bokföringsbrott. Den enda nyanseringen är möjligtvis en prövning om brottet ska anses som ringa eller inte. Det innebär, med andra ord, att det är upp till åklagarens godtycke att bedöma om åtal ska väckas.

Då denna typ av brott ofta upptäcks väldigt sent, oftast 2–3 år efter det aktuella brottet begåtts, så har lagförslaget inte minskat antalet sent inlämnade årsredovisningar. Mer troligt är att om företagaren direkt drabbas av en ökande avgift, som regleras för varje sen månad som dessutom står i relation till omsättningen, så skulle fler företagare lämna in årsredovisningen. Denna typ av avgifter är allt vanligare inom EU; jämför bland annat med om företag bryter mot GDPR, så kan de bli skyldiga 10 % av omsättningen. Ett exempel och förslag är om ett företag lämnar in en årsredovisning för sent skulle den första månaden generera en avgift om 15 000 kr. Därefter skulle avgiften öka med 1 % av årsomsättningen. Det skulle kunna innebära att staten erhåller över en miljard i avgifter, förutsatt att över 7 000 företag inlämnar årsredovisningen sent varje år. Över 500 företagare har, i en enkät, svarat att detta är ett bättre och rimligare sätt att hantera frågan, med sent inlämnad årsredovisning. Det är staten som tjänar mer pengar, och dra nytta av förslaget, samtidigt med ett rättvisare system för företagare och att fler företagare inlämnar årsredovisningarna i tid. I dagsläget väcks åtal oftast flera år efter förseningen – utan att företagaren inte ens känt till att de begått brott. Om förseningsavgift direkt skulle införas så skulle förseningen troligtvis snabbare upptäckas och korrigeras. Även om syftet primärt inte skulle vara att öka intäkterna till staten så skulle en positiv effekt av förslaget innebära större intäkter till staten.

Sverige behöver fler företagare, vilket är något som Centerpartiet har drivit hårt. Ett av regeringens mål har varit att minska administrationen med 25 % för företagare i Sverige. Med de lagar vi har i dag, tvekar många att starta företag i Sverige. Risken är att färre väljer att inte starta företag eller att företagare flyttar utomlands. Rättssäkerheten kommer att urholkas då det är upp till åklagarens godtycke att bedöma när åtal ska väckas. Olika åklagare kommer bedöma olika, även om förutsättningarna i övrigt är desamma. I dagsläget döms ca 300 företag för brott, per år. Åklagarens godtycke visar redan nu att företagare inte behandlas lika inför lagen då endast ett par procent av de företag som i dagsläget begår brott verkligen döms för det brott de begått. Utöver detta är risken stor att kostnaden och administrationen för sent inlämnade årsredovisningar blir betydligt större. Det gäller både för samhället och för den enskilda företagaren i Sverige och det blir inte fler företagare som lämnar in årsredovisningen.

2004 lämnade 11 000 företagare försent in årsredovisningen i Sverige. Det innebär att tusentals företagare idag, även efter regeringens nya förslag, är brottslingar som kan dömas till bokföringsbrott av normalgraden. Den tidigare regeringen likställer alltså sent inlämnad årsredovisning med vållande till annans död (max 2 års fängelse).

De företag som är försenade med att inlämna årsredovisningen till Bolagsverket påförs idag förseningsavgifter med upp till 40 000 kr.

Advokatsamfundet och FAR – branschorganisationen för lönekonsulter, redovisningskonsulter, revisorer och skatterådgivare – har gemensamt kritiserat nuvarande regelverk för sent inlämnade årsredovisningar. De har krävt en lagändring. Förslaget går i linje med vad företagare, FAR och Advokatsamfundet önskar och det är ett tungt vägande skäl till en förändring.